

Rättvist och rimligt?

Riksdagsvalet närmar sig. När valet närmar sig, blir orden "rättvisa" och "rimliga" mycket populära ord i de olika partiernas vokabulär. De här orden kan man läsa bl.a. i olika slags kolumner. Man hör dem också ständigt i partiernas inlägg. Jag gjorde i Google en sökning på orden 'rättvis skattepolitik' för att se vad som döljer sig bakom de orden. Resultatet gav anledning till ett leende. Parti efter parti drar samma visa: "Vi vill ha en rättvis skattepolitik". En del partier och deras representanter har emellertid kommit på ett sätt att skilja sig från de övriga. Den använder orden "orättvis skattepolitik" eller "socialt orättvis skattepolitik".

Det verkar som att politikerna tar skydd bakom de här trygga orden, när de inte längre kommer på något annat. För helt säkert är, att alla människor vill ha rättvisa och rimliga avgöranden. Problemet är bara det, att människorna har olika uppfattningar om vad som är rättvist och rimligt. Är det rättvisa slutligen ändå endast det, att "jag får större nytta än du"?

Den skatt på sötsaker som har trätt i kraft i livsmedelsbranschen från början av året, och som gäller dryckes-, sötsaks- och glassbranschen, har väckt mycket diskussion. Det är klart och likaså förståeligt, att de här branscherna anser att det är fråga om en diskriminerande skatt, som inte är rättvis. Av den orsaken har man föreslagit, att en sådan skatt borde slopas och i stället borde en sockerskatt införas som drabbar samtliga livsmedelsbranscher på samma sätt. Min egen ståndpunkt är att en sådan sockerskatt, som också skulle gälla bageribranschen, inte alls är rättvis och rimlig. Den vore endast ett typiskt finländskt sätt att "dela på eländet". För företagen i bageribranschen vore den också ett nytt byråkratiskt tillskott till de nuvarande otaliga skyldigheterna. Den skulle orsaka mycket arbete och besvär, både för företagen och för myndigheterna. För varje enskild produkt borde man räkna ut, hur mycket socker produkten innehåller och hur mycket skatt som borde betalas för varje produkt.

Livet känns och är inte alltid rättvist, och det är inte heller kollektivavtalsbestämmelser av olika slag. I bageribranschen gäller exempelvis som enda livsmedelsbransch ett 100 % nattarbetstillägg för arbete som utförs under tiden kl. 21-06. Denna bestämmelse är enligt arbetsgivarna i bageribranschen inte ens ännu i dag rättvis och rimlig, trots att den har förekommit i kollektivavtalet i över 100 år. Arbetstagarerna anser säkert att bestämmelsen är rättvis och rimlig. En sådan kollektivavtalsbestämmelse kan emellertid betraktas som diskriminerande med tanke på bageriföretagens konkurrenskraft. Trots det har det inte fallit mig in att föreslå, att en likadan ka-bestämmelse borde finnas i alla livsmedelsbranscher.

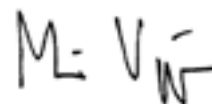
Detta för denna gång om rättvisa och rimlighet. Vi fortsätter att följa med valdebatterna och politikernas fagra ord.

I denna tidning finns också en ny spalt "historier ur det förgångna" där avsikten är att berätta om speciella eller på annat sätt intressanta händelser som inträffat i bageri- och konditoribranschen (se s. 11). Anknytande till den nya spalten skall jag som inledning berätta en historia som jag hört. Oy Emil Halme Ab:s ägare **Emil Halme** konstaterade år 1936 åt sin son **Allan Halme**, att denne skulle söka sig till arbete och konditorilära hos Primulas bageri. Halme gjorde även så, och begav sig för att höra sig för om arbete av Primulas dåvarande verkställande direktör **Pekka Väyrynen**. Pekka Väyrynen konstaterade emellertid att avlönat arbete inte fanns att erbjuda, men om Halme vill bli konditor, så kan han nog få arbeta gratis. Halme accepterade nöjd den möjligheten. Halme gick i konditorilära under **Alpo Valkamo** hos Primula i 8 månaders tid. När arbetsperioden tog slut, gick Halme för att tacka Pekka Väyrynen för den möjlighet som getts honom och vad han hade fått lära sig under de gångna månaderna. Då frågade Pekka Väyrynen av Halme, hurudana resekostnader han hade haft under de här månaderna. Halme berättade, att månads-

kortet till tåget hade kostat 100 mark per månad. Därefter tog Pekka Väyrynen fram sin plånbok ur bakfickan, gav Halme åtta etthundra marks sedlar och konstaterade att "eftersom du inte har fått lön under de här månaderna, så ska vi ändå ersätta dig för resekostnaderna". Halme mindes ännu flera år senare Pekka Väyrynen och hans rejäla handling: "Det var verkligen en rejäl karl, som betalade en sådan ersättning, fastän ingenting hade överenskommit på förhand om denna!"

Så alltså på 1930-talet. Undrar hur rejält dagens ungdomar skulle anse det vara. Men så förändras världen och förväntningarna, när tiderna blir bättre. Numera är saken visst så, att arbeta skulle man inte vilja, men lön borde man ändå få.

Till sist är det ännu för undvikande av idéassociationer skäl att konstatera, att undertecknad inte hör till den Väyryenska släktgren som verkat vid Primula. Om det nya Primulan Herkkutehdas kan du ändå läsa på sidorna 18-21 i denna tidning.

Mika Väyrynen

